

Alijäämien kattamisen tilanne

Omohjtal 11.08.2026 § 83
691/02.05.01/2026

Valmistelija(t) Kari Janhonen, talousjohtaja kari.janhonen (at) pshyvinvointialue.fi
puh. 044 7172078

Päätös Merkittiin alijäämien kattamisen valmistelun tilanne tiedoksi.

Esittelijä talousjohtaja

Päätösehdotus Omistajaohjaus- ja talousjaosto merkitsee alijäämien kattamisen valmistelun tilanteen tiedoksi.

Ennakkovaikutusten arviointi

Alijäämien kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä on mahdotonta ilman lakisääteisten palveluiden vaarantumista. Hyvinvointialue tarvitsee alijäämien kattamiseen aikaa vuoteen 2029 saakka, jotta tarvittavat muutokset toiminnassa saadaan toteutettua.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 32

Liitteet ja oheisaineisto Esityslistan liitteenä:

- Tilinpäätös 2025
- Taloussuunnitelma 2026-2028
- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma
- Valtiovarainministeriön rahoituslaskelmat
- Hakemus alijäämien kattamisen lisääjäksi (toimitetaan myöhemmin)
- Tuottavuusohjelman toimenpiteet 2027-2029 (toimitetaan myöhemmin)

Valmistelu Pohjois-Savon hyvinvointialue hakee valtiovarainministeriöltä alijäämän kattamisajan pidentämistä.

Haettava uusi määräaika: 31.12.2029.

Perustelut hakemukselle

Hyvinvointialueen taseeseen kertyneet alijäämät vuosilta 2023–2024 ovat merkittävät, eikä niiden kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä ole mahdollista ilman olennaisia vaikutuksia lakisääteisten palvelujen saatavuuteen.

Valtiovarainministeriön rahoituslaskelmien mukaisesti rahoituskehitys on vuosina 2027–2029 erittäin niukka, eikä mahdollista alijäämien kattamista alkuperäisessä aikataulussa.

Lisääjän myöntäminen mahdollistaa hallitun ja sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen kannalta kestävän talouden sopeuttamisen.

Alijäämän määrä ja kehitys

Hyvinvointialueelle on kertynyt alijäämää vuosilta 2023 ja 2024. Vuoden 2025 tilinpäätöksen perusteella talouden kehitys on kääntynyt ylijäämäiseksi, mutta kertynyt alijäämä on edelleen merkittävä.

Alijäämän tarkka määrä ja kehitys esitetään liitteissä olevissa talouslaskelmissa.

Alijäämän kattamissuunnitelma

Hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman, jonka mukaisesti alijäämät katetaan vaiheittain vuosina 2026–2029.

Ohjelma sisältää merkittävät rakenteelliset uudistukset, kustannusten kasvun hillinnän sekä toiminnan tehostamisen.

Toimenpiteet kohdistuvat mm. palveluverkkoon, henkilöstörakenteeseen, ostopalveluihin sekä toimintatapojen yhtenäistämiseen.

Arvio kattamissuunnitelman realistisuudesta

Hyvinvointialue arvioi, että alijäämä voidaan kattaa vuoden 2029 loppuun mennessä edellyttäen, että suunnitellut sopeutustoimenpiteet toteutuvat.

Riskitekijöitä ovat mm. kustannuskehityksen epävarmuus sekä palvelutarpeen kasvu, mutta suunnitelma sisältää riittävät toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi.